



# AÐALSKIPULAG DALABYGGÐAR 2020-2032

Umhverfisskýrsla

Vinnslutillaga í október 2021

DRÖG



# AÐALSKIPULAG DALABYGGÐAR 2020-2032

## Umhverfisskýrsla

Skv. lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021



## Efnisyfirlit

|                                                                              |           |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Efnisyfirlit .....                                                           | i         |
| Samantekt umhverfismats .....                                                | 2         |
| <b>1 Inngangur .....</b>                                                     | <b>3</b>  |
| 1.1 Markmið .....                                                            | 3         |
| 1.2 Skipulagssvæðið -ferlið og -skjöl .....                                  | 3         |
| 1.3 Umhverfismat á fyrri stigum og umhverfismat framkvæmda í Dalabyggð ..... | 3         |
| <b>2 Viðfangsefni, nálgun og áherslur í umhverfismati .....</b>              | <b>4</b>  |
| 2.1 Matsskylda áætlunarinnar .....                                           | 4         |
| 2.2 Umhverfispættir og áhrifaþættir .....                                    | 4         |
| 2.3 Viðmið og vísar til grundvallar umhverfismati .....                      | 5         |
| 2.4 Aðferðir við umhverfismat og framsetning niðurstaðna .....               | 9         |
| 2.5 Valkostir um stefnu .....                                                | 10        |
| <b>3 Áhrif valkosta .....</b>                                                | <b>12</b> |
| 3.1 Vegur um Bröttubrekku .....                                              | 12        |
| 3.2 Áherslur um uppbyggingu áfangastaða ferðamanna .....                     | 17        |
| 3.3 Áherslur um uppbyggingu gistiaðstöðu .....                               | 22        |
| 3.4 Vöxtur þéttbýlis og útfærsla þjóðveggar í Búðardal .....                 | 27        |
| <b>4 Áhrif aðalskipulagsins og eftirfylgni .....</b>                         | <b>33</b> |
| 4.1 Umhverfisáhrif aðalskipulagsins í heild .....                            | 33        |
| 4.2 Stakar framkvæmdir .....                                                 | 34        |
| 4.3 Samlegðaráhrif .....                                                     | 34        |
| 4.4 Eftirfylgni og vöktun .....                                              | 35        |
| <b>Heimildir .....</b>                                                       | <b>37</b> |

## **Samantekt umhverfismats**

Bæta þessu við þegar allt annað er komið.

## 1 Inngangur

Nýtt aðalskipulag, *Aðalskipulag Dalabyggðar 2020-2032*, er unnið samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010 og lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 en samkvæmt síðarnefndu lögnum er aðalskipulagið háð umhverfismati áætlana. Umhverfismatið, þ.m.t. kynningar og samráðsferlið og greiningarvinnan, er unnið samhliða endurskoðun aðalskipulagsins.

### 1.1 Markmið

Markmiðið með umhverfismati aðalskipulagsins er að samþætta umhverfismálin inn í skipulagsgerðina. Umhverfismatinu er ætlað að lágmarka neikvæð áhrif við gerð áætlunarinnar á umhverfið og hámarka þau jákvæðu.

### 1.2 Skipulagssvæðið -ferlið og -skjöl

*Aðalskipulag Dalabyggðar 2020-2032* tekur til alls lands innan sveitarfélagsmarka Dalabyggðar, þ.e. til þéttbýlisins í Búðardal og dreifbýlisins. Sveitarfélagið er um 2.421 km<sup>2</sup> að stærð.

Aðalskipulagið er sett fram sem greinargerð og skipulagsuppdráttir auk umhverfisskýrslu. Skipulagsferlinu, þ.e. vinnuferlinu, er nánar lýst í greinargerð aðalskipulagsins og er hér vísað til þess.

### 1.3 Umhverfismat á fyrri stigum og umhverfismat framkvæmda í Dalabyggð

*Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030* var staðfest árið 2018. Hlutverk svæðisskipulagsins er að undirbyggja, marka og festa í sessi sameiginlega framtíðarsýn sveitarfélaganna á þróun atvinnulífs, samfélags og umhverfis svæðisins og útfæra þá sýn m.t.t. skipulagsmála.

## Hvað er umhverfismat áætlana?

Umhverfismat áætlana felst í að meta áhrif skipulags- og framkvæmdaáætlana á umhverfið og **nýta niðurstöður** matsins til að **draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum** þeirra.

Umhverfismat ber að vinna sem **hluta af skipulagsáætlunum** sveitarfélaga (svæðisskipulags, *aðalskipulags* og deiliskipulags) og áætlana á borð við rammaáætlun og samgönguáætlun.

Ákvæði um umhverfismat áætlana er bæði að finna í sérstökum lögum umhverfismat framkvæmda og áætlana og í 12. gr. skipulagslaga.

Svæðisskipulaginu er þannig ætlað að vera eigin byggðaáætlun sveitarfélaganna sem skilgreinir sameiginlegar áherslur og verkefni um leið og það er skipulagsáætlun sem leggur línur fyrir aðalskipulags- og deiliskipulagsgerð hvers sveitarfélags.

Í Dalabyggð er í vinnslu mat á umhverfisáhrifum tveggja vindorkugarða, þ.e. í landi Sólheima og Hróðnýjarstaða. Álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdanna liggur ekki fyrir.

## 2 Viðfangsefni, nálgun og áherslur í umhverfismati

### 2.1 Matsskylda áætlunarinnar

Endurskoðun aðalskipulags Dalabyggðar fellur undir lög um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021 sbr. a-lið 2. gr. laganna, þ.e. að lögin gilda um „...skipulagsáætlanir og breytingar á þeim samkvæmt skipulagslögum og lögum um skipulag haf- og strandsvæða“.

### 2.2 Umhverfispættir og áhrifapættir

Áhrifavaldar eða áhrifapættir aðalskipulagsins eru þeir hlutar stefnunnar sem eru líklegir til að hafa áhrif á umhverfið. Umhverfispættir eru þeir þættir sem framkvæmd eða áætlun getur haft áhrif á. Umhverfismatinu er ætlað að lágmarka neikvæð áhrif við gerð áætlunarinnar og hámarka þau jákvæðu. Í töflu 3.1 má sjá vinsun umhverfispátta fyrir gerð aðalskipulagsins, þ.e. megin matsþætti og umhverfispættir<sup>1</sup> sem eru líklegir til að verða fyrir áhrifum vegna stefnu aðalskipulagsins. Val umhverfispáttanna byggir á fyrirbyggjandi upplýsingum um grunnástand og aðrar forsendur sem liggja fyrir við upphaf aðalskipulagsvinnunnar.

Tafla 2.1 Vinsun umhverfispátta. Matsþættir og umhverfispættir sem teljast líklegir til þess að verða fyrir áhrifum vegna endurskoðunar aðalskipulags Dalabyggðar.

| Matsþáttur                        | Mikilvægir umhverfispættir                                                   | Skýringar                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Samfélag                          | Íbúar, efnisleg verðmæti og næmni fyrir hættu á slysum og náttúruhamförum    | Áhrif af auknum umsvifum og fjölbreytni atvinnulífs. Aukin seigla og sveigjanleiki samfélagsins                                                                                      |
| Náttúra og landslag               | Líffræðileg fjölbreytni, landslag, jarðmyndanir, jarðvegur, vatn og loftslag | Áhrif af nýrri byggð og/ eða uppbyggingu á þegar byggðum svæðum. Áhrif af framkvæmdum á nýjum svæðum                                                                                 |
| Atvinna og þjónusta               | Íbúar, efnisleg verðmæti og menningarminjar                                  | Áhrif af eflingu innviða, eflingu atvinnulífs og aukinni nærþjónustu. Áhersla á staðaranda og aukin samkeppnishæfni sveitarfélagsins                                                 |
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Íbúar, heilbrigði manna og efnisleg verðmæti                                 | Áhrif af eflingu grunnþjónustu í sveitarfélaginu og auknum lífsgæðum í samfélaginu og öryggi. Áhrif af uppbygging íbúðarhúsnæðis og nærþjónustu sem tekur mið af þörfum samfélagsins |
| Menning                           | Landslag og menningarminjar                                                  | Áhrif af styrkingu staðaranda og eflingu innviða fyrir menningartengda starfsemi. Árif af uppbyggingu menningartengdrar ferðaþjónustu og aðstöðu á fjölförnum stöðum                 |
| Útivist                           | Heilbrigði manna, landslag og næmni fyrir hættu á slysum og náttúruhamförum  | Áhrif á lýðheilsu og vellíðan íbúa. Bætt aðgengi til útivistar og jákvæð upplifun ferðamanna vegna uppbyggingar aðstöðu                                                              |

<sup>1</sup> Umhverfispættir sbr. skilgreiningu á umhverfi í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana.



## 2.3 Viðmið og vísar til grundvallar umhverfismati

Umhverfisviðmiðum er ætlað að lýsa æskilegri þróun með tilliti til sjálfbærni og umhverfismála. Umhverfisviðmiðin eru birt í töflu hér að neðan (Tafla 2.2), en þar eru einnig tilgreindir vísar og tengsl við umhverfisþætti sem skilgreind eru í lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana. Umhverfisviðmiðin eru í grunnin byggð á Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun (HMS), þ.e. markmið 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 og 15. Sérstaklega er tekið mið af heimsmarkmiðum sem valin hafa verið sem forgangsmarkmið íslenskra stjórnvalda og hafa augljós tengsl við skipulagsgerð. Einnig er byggt á *Landsskipulagsstefnu 2015-2026* og öðrum áætlunum á landsvísu sem marka stefnu um landnotkun, auk náttúruverndarlaga og laga um menningarminjar.

Í umhverfismatinu er unnið með sex matsþætti sem taka til meginviðfangsefna aðalskipulagsins, sbr. töflu hér að ofan (Tafla 2.1). Lagt verður mat á hvort skipulagið eða einstakir hlutar þess styðji eða gangi gegn umhverfisviðmiðunum. Við framkvæmd matsins verður beitt matsspurningum sem vísa til umhverfisviðmiðanna (Tafla 2.3).



**Tafla 2.2 Umhverfisviðmið, umhverfisvísar og umhverfispættir sem byggt verður á í umhverfismati aðalskipulags Dalabyggðar.**

| Umhverfisviðmið                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Byggt á                                                    | Umhverfisvísar                                                                                     | Umhverfispættir |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------|-------------------------|----------|--------------|-----------|------|----------|-------------------|-------------------|-----------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                            |                                                                                                    | Íbúar           | Heilbrigði manna | Líffræðileg fjölbreytni | Landslag | Jarðmyndanir | Jarðvegur | Vatn | Loftslag | Efnisleg verðmæti | Menningararfleifð | Næmni fyrir hættu á slysum og náttúruhamförum |
| <b>Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggju til grafar</b><br>Draga úr ótímabærum dauðsföllum af völdum lífsstílstengdra sjúkdóma með forvörnum, m.a. með íþrótt- og félagslífi og útivist. Stuðla að geðheilbrigði og vellíðan. Stuðla að heilnæmu umhverfi og góðum möguleikum til útiveru. Draga úr slysum og dauðsföllum af völdum umferðarslysa                                                                        | HMS <sup>2</sup> -3 <sup>3</sup><br>LSK 15-26 <sup>4</sup> | Aðgengi að útivist<br>Ásýnd lands<br>Umferðarslys<br>Hljóðstig                                     |                 |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |
| <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b><br>Auka vatnsgæði með því að draga úr mengun. Vernda og endurheimta vatnstengd vistkerfi, þ.m.t. fjalllendi, skóga, votlendi, ár, grunnvatnsból og stöðuvötn                                                                                                                                                                                                               | HMS-6                                                      | Fráveita<br>Vatnsgæði<br>Votlendi<br>Mengun                                                        |                 |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |
| <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b><br>Auka hlut endurnýjanlegrar orku. Stuðla að bættri orkunýtingu. Skipulag gefi kost á uppbyggingu flutningskerfa raforku og að nýta orkulindir í dreifbýli með sjálfbærni og umhverfisvernd að leiðarljósi                                                                                                                                                  | HMS-7<br>LSK 15-26                                         | Endurnýjanleg orka<br>Raforkuflutningur<br>Virkjanir                                               |                 |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |
| <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b><br>Viðhalda hagvexti í samræmi við aðstæður. Draga úr hagvexti sem gengur á umhverfið. Stuðla að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf og leggur áherslu á staðbundna menningu og framleiðsluvörur. Stuðla að samkeppnishæfni og eflingu samfélags og atvinnulífs                                                                                                   | HMS 8<br>LSK 15-26                                         | Íbúafjöldi<br>Hagvöxtur<br>Staða atvinnulífs og fjölbreytni<br>Ferðaþjónusta<br>Viðhorf ferðamanna |                 |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |
| <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b><br>Þróa trausta innviði sem eru sjálfbærir og með viðnámsþol gagnvart breytingum, í því skyni að styðja við efnahagsþróun og velferð allra. Stuðla að samkeppnishæfni, þoli og eflingu samfélags og atvinnulífs. Stuðla að greiðum sjálfbærum samgöngum í þéttbýli og dreifbýli. Tryggja örugg fjarskipti og afhendingu raforku um leið og tekið er tillit til áhrifa á náttúru og landslag | HMS-9<br>LSK 15-26                                         | Veitur<br>Umferð og vegflokkn<br>Vinnu- og þjónustusókn<br>Fjarskipti<br>Raforkuflutningur         |                 |                  |                         |          |              |           |      |          |                   |                   |                                               |

<sup>2</sup> HMS vísar til Heimsmarkmiða Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun.

<sup>3</sup> Stjórnarráð Íslands. 2021.

<sup>4</sup> Skipulagsstofnun. 2016.



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                       |                                                                                                                               |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
| <b>Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum</b><br>Tryggja öllum fullnægjandi og öruggt húsnæði á viðráðanlegu verði og grunnþjónustu. Bæta umferðaröryggi og almenningssamgöngur. Nýta skipulag til að styðja jákvæð efnahags-, félags- og umhverfisleg tengsl milli þéttbýlis og dreifbýlis                                                                                                                                                     | HMS-11<br>LSK 15-26                                                                                   | Íbúar<br>Íbúðir<br>Þjónustustig og<br>aðgengi að þjónustu<br>Ferðamátar<br>Almenningssamgöngur                                |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluáðferðir</b><br>Vinna að sjálfbærri stjórnun og nýtni á náttúruauðlindum. Draga úr soun með forvörnum, minni úrgangi, aukinni endurvinnslu og endurnýtingu                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | HMS-12                                                                                                | Úrgangsmeðhöndlun                                                                                                             |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b><br>Auka viðbragðsáætlanir og forvarnir við vá af völdum loftslagsbreytinga og náttúruhamfara. Stuðla að orkuskiptum í samgöngum og kolefnisbindingu. Flétta aðgerðir vegna loftslagsbreytinga inn í skipulag og áætlanagerð. Stuðla að öryggi almenningss gagnvart náttúruvá og loftslagsbreytingum                                                                                                                           | HMS-13<br>AL <sup>5</sup><br>LSK 15-26                                                                | Binding kolefnis<br>Losun kolefnis<br>Hleðslustöðvar<br>Hækkun sjávarborðs<br>Áhætta vegna<br>ofanflóða                       |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b><br>Draga úr mengun sjávar, einkum frá starfsemi á landi. Stuðla að heilbrigðu umhverfi hafsins                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | HMS-14                                                                                                | Ástand sjávar<br>Verndarsvæði<br>Mengun                                                                                       |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi</b><br>Tryggja varðveislu, endurheimt og sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi og í ferskvatni og þjónustu þeirra, sérstaklega skóga, votlendis, fjalllendis og þurrlendis í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar. Grípa til aðgerða til að draga úr hnignun búsvæða og líffræðilegrar fjölbreytni og koma í veg fyrir útrýmingu tegunda í hættu                                                                                            | HMS-15<br>Lög um<br>náttúru-<br>vernd <sup>6</sup>                                                    | Líffræðileg fjölbreytni<br>Gróðurfar<br>Skógar<br>Votlendi<br>Fuglalíf<br>Verndarsvæði                                        |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |
| <b>Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi</b><br>Stuðla að varðveislu og vernd náttúru- og menningarminja, sem felast í líffræðilegum fjölbreytileika, fjölbreytni jarðmyndana, viðernum, landslagi og minjum um sögu og búsetu. Yfirbragð og mælikvarði nýrrar byggðar falli að bæjarmynd viðkomandi staðar og sögulegri byggð. Staðsetning og hönnun nýrra mannvirka taki mið af byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhátum | LSK 15-26<br>Lög um<br>náttúru-<br>vernd og<br>menningar-<br>-minjar <sup>7</sup><br>MSM <sup>8</sup> | Fágæti landslags<br>Ásýnd lands<br>Menningarlandslag<br>Fornleifaskráning<br>Náttúruminjar<br>Röskun lands<br>Landbúnaðarland |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |  |

<sup>5</sup> Umhverfis- og auðlindaráðuneytið. 2020.

<sup>6</sup> Lög um náttúruvernd nr. 60/2013.

<sup>7</sup> Lög um minningarminjar nr. 80/2012.

<sup>8</sup> Mennta- og menningarmálaráðuneyti. 2014.

**Tafla 2.3 Matspættir, viðmið og matsspurningar til að greina hvort stefnan styður eða vinnur gegn umhverfisviðmiðunum.**

| Matspáttur                        | Viðmið                                                                                                                                                                                                                     | Matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Samfélag                          | Byggja viðnámsþolna innvið og styðja nýsköpun<br>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir                                                                                                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?</li> <li>• Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?</li> <li>• Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Náttúra og landslag               | Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra<br>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt<br>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu kolefnis?</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúruminjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróð land?</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur og fossa?</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?</li> </ul> |
| Atvinna og þjónusta               | Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla<br>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði<br>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess     | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?</li> <li>• Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?</li> <li>• Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum</li> <li>• Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?</li> <li>• Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?</li> <li>• Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Menning                           | Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhættum?</li> <li>• Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?</li> <li>• Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Útivist                           | Stuðla að heilbrigðu lífni og vellíðan fyrir alla frá vöggju til grafar                                                                                                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?</li> <li>• Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

## 2.4 Aðferðir við umhverfismat og framsetning niðurstaðna

Við umhverfismat aðalskipulagsins er stuðst við þær upplýsingar sem fyrir liggja um grunnástand umhverfis og upplýsingar sem koma fram í skipulagsferlinu. Einnig er leitað til sérfróðra manna og stofnana og annarra sem kunna að búa yfir þekkingu á staðháttum, þegar þess gerist þörf.

Umhverfismatið er sett fram í matstöflum og texta. Lögð verður fram tillaga að aðalskipulagi ásamt umhverfisskýrslu til lögbundinnar kynningar.

Í umhverfismatinu er stuðst við vægiseinkunnir við mat á valkostum og einstökum þáttum skipulagsins. Vægiseinkunnirnar byggja á leiðbeiningum Skipulagsstofnunar<sup>9</sup> og stuðst verður við sex vægiseinkunnir við matið sbr. töflu hér til hliðar (Tafla 2.4).

Tafla 2.4 Vægiseinkunn fyrir mat á umhverfisáhrifum aðalskipulags Dalabyggðar.

| Vægiseinkunn | Skýringar                                                                                                                                                                        |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ++           | <b>Veruleg jákvæð áhrif.</b> Tillaga að stefnu eða framkvæmd styður viðkomandi umhverfisviðmið og stuðlar að verulega jákvæðri breytingu á umhverfinu.                           |
| +            | <b>Jákvæð áhrif.</b> Tillaga að stefnu eða framkvæmd styður viðkomandi umhverfisviðmið.                                                                                          |
| 0            | <b>Engin eða óveruleg áhrif / Á ekki við.</b> Tillaga að stefnu eða framkvæmd hefur engin, lítil eða óljós tengsl við viðkomandi umhverfisviðmið.                                |
| -            | <b>Neikvæð áhrif.</b> Tillaga að stefnu eða framkvæmd vinnur gegn eða gengur þvert á viðkomandi umhverfisviðmið.                                                                 |
| --           | <b>Veruleg neikvæð áhrif.</b> Tillaga að stefnu eða framkvæmd vinnur gegn eða gengur þvert á viðkomandi umhverfisviðmið og stuðlar að verulega neikvæðri breytingu á umhverfinu. |
| ?            | <b>Óvissa um áhrif / Vantar upplýsingar.</b> Óvíst er eða háð útfærslu hvort tillaga að stefnu eða framkvæmd styður eða vinnur gegn viðkomandi umhverfisviðmiði.                 |

<sup>9</sup> Skipulagsstofnun 2007.

## 2.5 Valkostir um stefnu

Til að varpa ljósi á hvaða valkostir koma til álita í aðalskipulaginu eru skilgreindir megin valkostir um stefnu með það fyrir augum að þeir gefi yfirsýn yfir helstu álitamál og svigrúm til stefnumörkunar. Eftirfarandi viðfangsefni eru til skoðunar í tengslum við gerð aðalskipulagsins:

- **Núll-kostur.** Í umfjöllun um núll-kost verður gerð grein fyrir grunnástandi umhverfispáttá og líklegri þróun umhverfisins án framfylgdar nýs aðalskipulags Dalabyggðar.
- **Vegur um Bröttubrekku.** Um er að ræða valkosti um úrbætur í samgöngum, vegabætur um á veginum um Bröttubrekku, þ.e. milli Miðdala og Norðurárdals.
  - **Núll-kostur.** Að ekki verði að frekari uppbyggingu vega eða samgöngubótum um Bröttubrekku, þ.e. milli Miðdala og Norðárdals.
  - **Jarðgöng.** Að byggð verði jarðgöng sem liður í vegabótum um Bröttubrekku, þ.e. milli Miðdala og Norðurárdals.
  - **Uppbygging í núverandi vegstæði.** Að gerðar verði úrbætur á veginum um Bröttubrekku í núverandi vegstæði.
- **Áherslur um uppbyggingu áfangsstaða ferðamanna.** Um er að ræða valkosti um umfang og eðli uppbyggingar áfangastaða ferðamanna í Dalabyggð í samhengi við stefnu sveitarfélagsins um ferðapjónustu, áfangastaðaáætlun og Svæðisskipulag Dalabyggðar, Reykhólahrepps og Strandabyggðar 2018-2030.
  - **Núll-kostur.** Að ekki verði áhersla á uppbyggingu áfangastaða ferðamanna í Dalabyggð. Valkosturinn lýsir grunnástandi umhverfispáttá og líklegri þróun umhverfisins án framfylgdar nýrrar stefnu um áfangastaði ferðamanna í aðalskipulagi Dalabyggðar.

- **Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir.** Uppbygging áfangastaða ferðamanna beinist einkum að fáum tilteknum stöðum í sveitarfélaginu og áhersla verði á vandaða uppbyggingu og góða aðstöðu fyrir móttöku ferðamanna.
- **Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir.** Uppbygging áfangastaða ferðamanna beinist að mörgum stöðum í sveitarfélaginu og umfang uppbyggingar taki mið af aðstæðum, ástandi svæða, en almennt er ekki gert ráð fyrir mikilli uppbyggingu aðstöðu á hverjum stað.
- **Áherslur um uppbyggingu gistiaðstöðu.** Um er að ræða valkosti um hvert beina skuli uppbyggingu gistiaðstöðu í Dalabyggð.
  - **Núll-kostur/dreifð uppbygging.** Að ekki verði sérstök áhersla á uppbyggingu gistiaðstöðu umfram það sem nú er, en smærri og stærri uppbyggingu verði jöfnum höndum beint að dreifbýli og þéttbýli.
  - **Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið.** Áhersla verði á uppbyggingu gistiaðstöðu í Búðardal, svo sem hótela, gistiheimila og stækkun tjaldstæðis. Uppbygging gistiaðstöðu í dreifbýli verði einkum tengd starfsemi á bújörðum.

- **Vöxtur þéttbýlis og útfærsla þjóðvegjar í Búðardal.** Um er að ræða valkosti um þróun þéttbýlisins, uppbyggingarsvæði og samspil við tilhögun þjóðvegjar um þéttbýlið.
  - **Núll-kostur.** Að ekki verði mótuð ný stefna í aðalskipulagi um þróun þéttbýlis og Vesturbraut verði með óbreyttu sniði.
  - **Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegarins.** Vöxtur þéttbýlis verði einkum á svæðum við núverandi þjóðveg, þ.e. að nýrri uppbyggingu verði beint að hentugum svæðum í jaðri núverandi byggðar til norðurs og suðurs og suðausturs af núverandi byggð. Megin áherslan í samgöngum er á að lækka hraða á Vesturbraut, svo sem með hringtorgum, bæta ásýnd og styrkja gróður í umhverfi núverandi Vesturbrautar og styrkja hjóla og gönguleiðir innan þéttbýlisins.
  - **Vöxtur til austurs og hjáleið.** Vöxtur þéttbýlis verði einkum á svæðum austur og suðaustur af núverandi byggð. Megin áherslan í samgöngum er á að léttu á umferð um þéttbýlið með hjáleið, þ.e. með ofanbyggðarvegi eða hjáleið austan við þéttbýlið auk þess að styrkja hjóla og gönguleiðir milli hinnar nýju byggðar og eldri hluta Búðardals.



Vesturbraut í Búðardal

### 3 Áhrif valkosta

Í kaflanum er umhverfismat á valkostum um stefnu aðalskipulagsins, þ.e. valkosta sem skilgreindir eru í kafla 2.5.

#### 3.1 Vegur um Bröttubrekku

Í töflunum hér á eftir er sett fram umhverfismat valkosta um veg um Bröttubrekku og til samanburðar mat á núll-kosti.

##### Samfélag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                     | Núll-kostur                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Uppbygging í núverandi vegstæði                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Jarðgöng                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?</li> </ul> | Stefnan, þ.e. ef ekki verður af frekari uppbyggingu vega eða samgöngubótum um Bröttubrekku, kann að hafa neikvæð áhrif til lengri tíma á samfélagið. Þó svo að vegurinn um Bröttubrekku sé einungis lokaður fáa daga á ári vegna snjóá, þá er um að ræða fjallveg sem er ákveðinn farartálmi eða hindrun í samgöngum | Stefnan er að einhverju marki líkleg til að stuðla að sterkari innviðum og þoli samfélagsins gagnvart samfélagsbreytingum. Þó svo að vegurinn um Bröttubrekku sé einungis lokaður fáa daga ári vegna snjóá, þá er um að ræða fjallveg sem kann að vera farartálmi og hindrun í samgöngum. Úrbætur á veginum koma að einhverju marki til móts við það | Stefnan er líkleg til að stuðla að sterkari innviðum og þoli samfélagsins gagnvart samfélagsbreytingum. Þó svo að vegurinn um Bröttubrekku sé einungis lokaður fáa daga ári vegna snjóá, þá er um að ræða fjallveg sem kann að vera farartálmi og hindrun í samgöngum. Jarðgöng eru líkleg til að vera liður í úrbótum að þessu leyti þó ekki liggi fyrir hvort vegalengdir styttest að ráði |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?</li> </ul>                                          | Stefnan stuðlar ekki að bættum almenningssamgöngum milli Dalabyggðar og Borgarfjarðar                                                                                                                                                                                                                                | Stefnan stuðlar að einhverju marki að bættum almenningssamgöngum milli Dalabyggðar og Borgarfjarðar                                                                                                                                                                                                                                                  | Stefnan stuðlar að einhverju marki að bættum almenningssamgöngum milli Dalabyggðar og Borgarfjarðar                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?</li> </ul>                                        | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Að einhverju marki er hægt að nýta þau jarðefni sem verða til við gróft jarðganga                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

##### Náttúra og landslag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                            | Núll-kostur    | Uppbygging í núverandi vegstæði | Jarðgöng                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu kolefnis?</li> </ul> | Óveruleg áhrif | Óveruleg áhrif                  | Að einhverju marki er minni losun vegna þess að vegurinn liggur lægra og mögulega er um að ræða styttingu á vegalengdum. Á móti kemur mögulega aukin umferð vegna bættra samgangna og aukin losun vegna þess |
| <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?</li> </ul>   | Óveruleg áhrif | Óveruleg áhrif                  | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?</li> </ul> | Stefnan hefur ekki áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði eða aðrar náttúruminjar, samkvæmt gögnum NÍ | Stefnan hefur ekki áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði eða aðrar náttúruminjar, samkvæmt gögnum NÍ                                                                            | Stefnan hefur ekki áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði eða aðrar náttúruminjar, samkvæmt gögnum NÍ |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróið land?</li> </ul>                                                                                                                                                             | Stefnan hefur ekki áhrif á mikilvæg fuglasvæði eða Ramsarsvæði                                                      | Stefnan hefur ekki áhrif á fuglasvæði eða Ramsarsvæði. Möguleg áhrif á gróið land samkvæmt gögnum NÍ, en háð útfærslu endurbóta á vegi. Við frágang vegar er hægt að vinna á móti þeim áhrifum | Stefnan hefur ekki áhrif á fuglasvæði eða Ramsarsvæði og óveruleg áhrif á gróið land                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m<sup>2</sup>, sjávarfitjar og leirur og fossa?</li> </ul>                                                  | Óveruleg áhrif                                                                                                      | Stefnan hefur mögulega áhrif á votlendi samkvæmt gögnum NÍ, en háð útfærslu endurbóta á vegi                                                                                                   | Óveruleg áhrif                                                                                                      |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásynd lands?</li> </ul>                                                                                                                                                                           | Óveruleg áhrif                                                                                                      | Stefnan hefur mögulega áhrif á ásynd lands á framkvæmdatímanum og til lengri tíma, svo sem vegna aukinna skeringa                                                                              | Óveruleg áhrif                                                                                                      |

### Atvinna og þjónusta

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                        | Núll-kostur                                                                           | Uppbygging í núverandi vegstæði                                                                                                                                     | Jarðgöng                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?</li> </ul>                                        | Stefnan er ekki líkleg til að styðja við atvinnulíf á svæðinu                         | Stefnan hefur í för með sér atvinnusköpun á framkvæmdatímanum og að einhverju marki hefur stefnan jákvæð áhrif á atvinnulíf til lengri tíma vegna bættra samgangana | Stefnan hefur í för með sér atvinnusköpun á framkvæmdatímanum og til lengri tíma eru jákvæð áhrif á atvinnulíf vegna bættra samgangana   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?</li> </ul>                                                                                            | Stefnan er ekki líkleg til að hafa jákvæð áhrif á ferðaþjónustu til lengri tíma litið | Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á ferðaþjónustu til lengri tíma litið vegna bættra samgangana                                                            | Stefnan er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á ferðaþjónustu til lengri tíma litið vegna bættra samgangana                                 |
| <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?</li> </ul>                  | Óveruleg áhrif                                                                        | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                      | Stefnan stuðlar að einhverju marki að orkusparnaði vegna þess að vegurinn liggur lægra og mögulega er um að ræða styttingu á vegalengdum |
| <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?</li> </ul> | Stefnan hefur ekki áhrif á vatnsverndarsvæði                                          | Stefnan hefur ekki áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                        | Stefnan hefur ekki áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                             |



### Félags- og velferðarmál og öryggi

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                             | Núll-kostur                                                    | Uppbygging í núverandi vegstæði                                                                      | Jarðgöng                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?</li> </ul> | Stefnan stuðlar ekki að stækkun vinnu- og þjónustusóknarsvæðum | Stefnan er stuðlar, að einhverju marki, að stækkun vinnu- og þjónustusóknarsvæðum                    | Stefnan er stuðlar að stækkun vinnu- og þjónustusóknarsvæðum                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?</li> </ul>                                                                                   | Óveruleg áhrif                                                 | Stefnan stuðlar, að einhverju marki, að auknu aðgengi að grunnþjónustu                               | Stefnan stuðlar að auknu aðgengi að grunnþjónustu                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?</li> </ul>                                                                       | Óveruleg áhrif                                                 | Stefnan er líkleg til að auka umferðaröryggi þar sem endurbættur vegur uppfyllir betur öryggisstaðla | Stefnan er líkleg til að hafa veruleg jákvæð áhrif á umferðaröryggi þar sem nýr vegur liggur um jarðgöng á láglandi, að því gefnu að jarðgöngin verði byggð í samræmi við kröfur um umferðaröryggi |

### Menning

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Núll-kostur                                                                                                                                                                                                | Uppbygging í núverandi vegstæði                                                                                                                                                                                                                              | Jarðgöng                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhättum?</li> </ul> | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                                             | Stefnan hefur mögulega áhrif á ásýnd lands til lengri tíma, svo sem vegna aukinna skeringa. Með landmótun er þó hægt að lágmarka þau áhrif                                                                                                                   | Stefnan er líkleg til að styðja markmið um að mannvirkji taki mið af náttúru, landslagi og staðhättum. Áhrif á ásýnd lands eru eingöngu við gangamunna                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?</li> </ul>                                                                                                                                                                                               | Stefnan er ólíkleg til að hafa áhrif á eða raska fornleifum. Engar friðaðar eða friðlýstar fornleifar eru á svæðinu en fornleifaskráning fór fram árið 1999 í tenglum við fyrirhugaða vegagerð á þeim tíma | Stefnan er ólíkleg til að hafa áhrif á eða raska fornleifum, en þó háð útfærslu vegarins. Engar friðaðar eða friðlýstar fornleifar eru á svæðinu en fornleifaskráning fór fram árið 1999 í núverandi vegstæði í tenglum við fyrirhugaða vegagerð á þeim tíma | Óljóst hvort stefnan hefur í för með sér röskun á fornleifum, þar sem áhrifin eru háð staðsetningu jarðganga. Þó eru engar friðaðar eða friðlýstar fornleifar eru á svæðinu en fornleifaskráning fór fram árið 1999 í núverandi vegstæði í tenglum við fyrirhugaða vegagerð á þeim tíma |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                            | Stefnan er ekki líkleg til að styrkja ferðaþjónustu til langs tíma lítið þar sem ekki eru gerðar úrbætur í samgöngum                                                                                       | Stefnan er líkleg til að hafa hafa neikvæð áhrif á ferðamenn á framkvæmdatímanum en jákvæð áhrif til langs tíma vegna bættra samgangna                                                                                                                       | Stefnan er líkleg til að hafa að einhverju marki neikvæð áhrif á ferðamenn á framkvæmdatímanum en jákvæð áhrif til langs tíma vegna bættra samgangna                                                                                                                                    |

## Útivist

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                               | Núll-kostur    | Uppbygging í núverandi vegstæði | Jarðgöng       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|---------------------------------|----------------|
| <b>Stuðla að heilbrigðu lífni og vellíðan fyrir alla frá vöggu til grafar</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?</li> </ul> | Óveruleg áhrif | Óveruleg áhrif                  | Óveruleg áhrif |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?</li> </ul>                   | Óveruleg áhrif | Óveruleg áhrif                  | Óveruleg áhrif |

## Niðurstaða mats á valkostum um veg um Bröttubrekku

| Matsþættir          | Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                  | Núll-kostur | Uppbygging í núverandi vegstæði | Jarðgöng |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|---------------------------------|----------|
| Samfélag            | <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b><br>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?                                                                                                             | -           | +                               | ++       |
|                     | Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?                                                                                                                                                         | -           | +                               | +        |
|                     | <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir</b><br>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?                                                                                                                                                    | 0           | 0                               | +        |
| Náttúra og landslag | <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b><br>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?                                                                             | 0           | 0                               | +        |
|                     | <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b><br>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?                                                                                        | 0           | 0                               | 0        |
|                     | <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi.</b> Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúrumínjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst? | 0           | 0                               | 0        |
|                     | Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróíð land?                                                                                                                                                               | 0           | -                               | 0        |
|                     | Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur og fossa?                                                               | 0           | -                               | 0        |
|                     | Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?                                                                                                                                                                             | 0           | -                               | 0        |
| Atvinna og þjónusta | <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b><br>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?                                                                                                                                 | -           | +                               | ++       |
|                     | Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?                                                                                                                                                                                        | -           | +                               | +        |
|                     | <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b><br>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?                                                                                                           | 0           | 0                               | +        |
|                     | <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b><br>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?                                                                                          | 0           | 0                               | 0        |

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |   |    |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|----|
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum<br>Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?                                                                                                                  | - | + | ++ |
|                                   | Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?                                                                                                                                                                                                | 0 | + | ++ |
|                                   | Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?                                                                                                                                                                                    | 0 | + | ++ |
| Menning                           | Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru o.fl.? | 0 | - | ++ |
|                                   | Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?                                                                                                                                                                      | 0 | 0 | ?  |
|                                   | Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?                                                                                                                                                                                                   | - | + | ++ |
| Útivist                           | Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vögg til grafar<br>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?                                                                                                                               | 0 | 0 | 0  |
|                                   | Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?                                                                                                                                              | 0 | 0 | 0  |

Núll-kostur hefur í heildina óveruleg eða neikvæð áhrif á umhverfispætti til langs og skamms tíma litið. Ef ekki kemur til uppbyggingar vegar um Bröttubrekku er hætt við að viðnámsþol samfélagsins og samkeppnishæfni gagnvart öðrum svæðum versni. Núll-kosturinn greiðir heldur ekki götu almenningssamgangna um Bröttubrekku og er ekki líklegur til að styðja við atvinnulíf á svæðinu eða efla ferðaþjónustu til lengri tíma litið. Í heildina mætti því ætla að það sé þörf á að fara í vegabætur miðað við þá umhverfispætti sem voru skoðaðir og þau viðmið sem lögð voru til grundvallar matinu.

Valkostur um uppbyggingu vegar í núverandi vegstæði hefur margs konar jákvæði áhrif í för með sér, svo sem að styrkja samfélagið og auka viðnámsþrótt þess, greiða götu almenningssamgangna og styrkja stöðu atvinnulífs á svæðinu. Valkosturinn er talinn hafa óveruleg áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda, en hefur mögulega áhrif á gróður til skemmri tíma og mun líklega breyta ásýnd lands vegna aukinna skeringa. Áhrif á atvinnulíf, og þar með talda ferðaþjónustu, eru talin jákvæð, auk þess að stækka vinnu- og þjónustusóknarsvæði Dalabyggðar og auka umferðaröryggi vegarins. Samkvæmt fyrirbyggjandi gögnum er ólíklegt að valkosturinn hafi áhrif á fornleifar og hið sama gildir um útivist.

Valkostur um jarðgöng um Bröttubrekku hefur heilt yfir jákvæð eða mjög jákvæð áhrif á þá umhverfispætti sem voru til skoðunar. Stefna um jarðgöng er líkleg til að styrkja viðnámsþol samfélagsins og samkeppnishæfni gagnvart öðrum svæðum og stefnan hefur að einhverju marki jákvæð áhrif á loftlagsmál, m.a. með styttingu leiða. Jarðgöng um Bröttubrekku eru einnig líkleg til að hafa mjög jákvæð áhrif á félags- og velferðarmál og öryggi, svo sem hvað varðar stækkun vinnu- og þjónustusóknarsvæðis, aðgengi að grunnþjónustu sem sótt er úr héraði og umferðaröryggi. Óvissa er um áhrif á fornleifar þar sem fornleifaskráning hefur ekki farið fram og möguleg gangnaleið liggur ekki fyrir. Áhrif á útivist eru talin óveruleg.

### 3.2 Áherslur um uppbyggingu áfangastaða ferðamanna

Í töflunum hér á eftir er sett fram umhverfismat valkosta um uppbyggingu áfangastaða ferðamanna og til samanburðar mat á núll-kosti.

#### Samfélag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                     | Núll-kostur                                                                                | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                           | Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?</li> </ul> | Óbreytt stefna er ólíkleg til að stuðla að þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum | Stefnan um vandaða uppbyggingu og góða aðstöðu ferðafólks er liður í að byggja upp sterka ferðapjónustu og styrkja samfélagið til framtíðar                                                   | Stefna um uppbyggingu á mörgum dreifðum áfangastöðum stuðlar að óverulegu leyti að eflingu ferðapjónustu og samfélagsins til framtíðar                                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?</li> </ul>                                          | Óveruleg áhrif                                                                             | Stefnan stuðlar að auknu aðgengi að ferðapjónustustöðum. Stefnan er auk þess líkleg til að stuðla að hjólandi og gangandi umferð um ferðapjónustuleiðir. Óveruleg áhrif á almenningssamgöngur | Stefnan að stuðlar að auknu aðgengi að ferðapjónustustöðum. Stefnan er auk þess líkleg til að stuðla að hjólandi og gangandi umferð um ferðapjónustuleiðir. Óveruleg áhrif á almenningssamgöngur |
| <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?</li> </ul>                                        | Söfnun sorps verður kostnaðarsöm og ómarkviss                                              | Stefnan gefur kost á ódýrari og markvissri söfnun og meðhöndlun sorps, svo sem sorpflokkun og endurvinnslu                                                                                    | Söfnun sorps verður kostnaðarsöm og ómarkviss                                                                                                                                                    |

#### Náttúra og landslag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Núll-kostur                                                                                                   | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                           | Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?</li> </ul>                                                                               | Hætta er á að viðkvæm vistkerfi raskist vegna álags af völdum ferðamanna                                      | Stefnan er líkleg til að beina ferðamönnum að áfangastöðum og leiðum sem byggðir eru upp til að taka við fjölda fólks. Jafnframt léttir álaginu af öðrum og viðkvæmari stöðum | Hætta er á að viðkvæm vistkerfi raskist vegna álags af völdum ferðamanna ef fjölfarnir staðir eða leiðir eru ekki byggð upp til að taka við fjölda ferðamanna                                                                               |
| <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?</li> </ul>                                                                                          | Breiðafjörðurinn nýtur verndar samkvæmt lögum um vernd Breiðafjarðar. Stefnan hefur óveruleg áhrif umfram það | Breiðafjörðurinn nýtur verndar samkvæmt lögum um vernd Breiðafjarðar og stefnan styður við það                                                                                | Breiðafjörðurinn nýtur verndar samkvæmt lögum um vernd Breiðafjarðar og stefnan styður að einhverju marki við það                                                                                                                           |
| <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúrumínjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?</li> </ul> | Hætta er á að viðkvæm vistkerfi raskist vegna álags af völdum ferðamanna                                      | Stefnan styður við vernd svæða með því að beina ferðamönnum á fáa staði og vanda uppbyggingu aðstöðu ferðafólks á þeim stöðum                                                 | Stefnan styður að einhverju marki við vernd svæða með því að dreifa álaginu og beina ferðamönnum á staði þar sem einhver uppbygging er. Þó er hætt á að för ferðamanna hafi áhrif á friðlýst svæði ef skortur er á innviðum fyrir ferðamenn |

|                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróið land?</li> </ul>                                                                                                            | Stefnan er líkleg til þess að leiða til skemmda á grónu landi vegna átroðnings af völdum ferðamanna                  | Uppbygging áfangastaða og leiða er líkleg til að tryggja að gróið land og mikilvæg fuglasvæði verði ekki fyrir neikvæðum áhrifum vegna átroðnings af völdum ferðamanna                                                                     | Einungis er svigrúm fyrir takmarkaða uppbyggingu innviða. Stefnan er líkleg til þess að leiða til skemmda á grónu landi vegna átroðnings af völdum ferðamanna |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m<sup>2</sup>, sjávarfitjar og leirur og fossa?</li> </ul> | Stefnan er ekki líkleg til að styðja við vernd svæða sem falla undir 61. gr. laga um náttúruvernd                    | Stefnan er líkleg til að styðja við vernd svæða sem falla undir 61. gr. laga um náttúruvernd                                                                                                                                               | Stefnan með áherslu á marga ferðapjónustustaði og leiðir er ekki líkleg til að styðja við vernd svæða sem falla undir 61. gr. laga um náttúruvernd            |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?</li> </ul>                                                                                                                          | Hætta er á að að skemmdir verði á grónu landi og ásýnd lands til skamms tíma. Mögulegt er að endurheimta fyrri ásýnd | Uppbygging áfangastaða og leiða hefur áhrif á ásýnd þeirra staða þar sem byggt er upp. Með hönnun, þar sem þess er m.a. gætt að mannvirki falli vel að landslagi, er hægt að vega þessi áhrif upp og auka jákvæða upplifun af áfangastöðum | Hætta er á að að skemmdir verði á grónu landi og ásýnd lands til skamms tíma. Mögulegt er að endurheimta fyrri ásýnd                                          |

### Atvinna og þjónusta

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                        | Núll-kostur                                                                                                                                                                                            | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                              | Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?</li> </ul>                                        | Stefnan stuðlar ekki að atvinnuuppbyggingu á svæðinu                                                                                                                                                   | Áhersla á fáa tiltekna áfangastaði og ferðamannaleiðir býr til sterka segla, auðveldar markaðsstarf og laðar að ferðamenn til langs tíma litið. Atvinnusköpun á uppbyggingartímanum              | Stefnan styrir að einhverju leyti ferðapjónustu á svæðinu, en þó verða ekki til sterkir seglar. Atvinnusköpun á uppbyggingartímanum                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðapjónustu sem skapar störf í héraði?</li> </ul>                                                                                            | Lítill uppbygging aðstöðu fyrir ferðamenn getur leitt til að ferðamannastaðir og leiðir verði fyrir skemmdum af völdum átroðnings ferðamanna. Það getur haft áhrif á viðhorf ferðamanna til langs tíma | Áhersla á fáa tiltekna áfangastaði býr til sterka segla, auðveldar markaðsstarf og laðar að ferðamenn til langs tíma litið. Uppbyggðir ferðamannastaða höfða ekki endilega til náttúruferðamanna | Áhersla á uppbyggingu ferðamannastaða og leiða er líkleg til að styrkja ferðapjónustu. Lítill uppbygging getur þó leitt til að ferðamannastaðir verði fyrir skemmdum af völdum átroðnings ferðamanna |
| <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?</li> </ul>                  | Engin áhrif                                                                                                                                                                                            | Áhersla á fáa tiltekna ferðamannastaði gefur kost á að byggja upp hleðslustöðvar við bílastæði á stærstu áfangastöðum                                                                            | Engin áhrif                                                                                                                                                                                          |
| <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?</li> </ul> | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                                                  | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                                            | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                                                |

## Félags- og velferðarmál og öryggi

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                             | Núll-kostur                                                                                 | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                                                | Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu nærpjónustu?</li> </ul> | Stefnan er ekki líkleg til að efla nærpjónustu                                              | Óbein jákvæð áhrif af eflingu ferðapjónustu í sveitarfélaginu. Ferðamenn skjóta traustari stoðum undir margs konar nærpjónustu                                                                                                     | Óbein jákvæð áhrif af eflingu ferðapjónustu í sveitarfélaginu. Ferðamenn skjóta traustari stoðum undir margs konar nærpjónustu   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?</li> </ul>                                                                                   | Stefnan er ekki líkleg til að efla grunnþjónustu                                            | Óbein jákvæð áhrif af eflingu ferðapjónustu í sveitarfélaginu. Ferðamenn skjóta traustari stoðum undir margs konar grunnþjónustu                                                                                                   | Óbein jákvæð áhrif af eflingu ferðapjónustu í sveitarfélaginu. Ferðamenn skjóta traustari stoðum undir margs konar grunnþjónustu |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?</li> </ul>                                                                       | Óbreytt stefna leiðir líklega til aukinnar hættu á umferðarslysum og tekur ekki á hljóðvist | Uppbyggðir ferðapjónustustaðir og leiðir með innviðum fyrir bíla og gangandi fólk stuðlar að auknu öryggi fólks gagnvart umferðaröryggi og öðrum hættum í umhverfinu. Einnig gefst tækifæri á að hanna með tilliti til hljóðvistar | Afmörkun ferðapjónustustaða stuðlar að auknu umferðaröryggi, en tekur ekki á hljóðvist                                           |

## Menning

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Núll-kostur                                                                                                                                                                                     | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                                                                 | Áhersla á marga ferðapjónustustaði og leiðir                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhættum?</li> </ul> | Stefnan er ekki líkleg til að stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst í byggingararfi og landslagi                                                    | Stefnan er líkleg til að styðja markmiðið. Við hönnun ferðapjónustustaða og leiða og upplifunar á hverjum ágangastað er lykilatriði að taka mið af af byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhættum.                                            | Stefnan er að einhverju marki líkleg til að styðja markmiðið. Takmörkuð uppbygging væri á hverjum stað en tækifæri er til að hanna mannvirki í samræmi við byggingarhefðir, náttúru, landslag og staðhætti                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?</li> </ul>                                                                                                                                                                                               | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram í öllu sveitarfélaginu, en leiða má líkum að því að stefnan sé líkleg til að hafa neikvæði áhrif á fornleifar, þar sem lítil stjórn er á för ferðamanna | Stefnan er líkleg að hafa jákvæð áhrif á fornleifar þar sem tekið er tillit til þeirra við undirbúning framkvæmda og uppbyggingu. Einnig gefst tækifæri til að miðla upplýsingum um menningararfinn í tengslum við hönnun upplifunar á hverjum stað | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram í öllu sveitarfélaginu, en leiða má líkum að því að stefnan sé líkleg til að hafa neikvæð áhrif á fornleifar, vegna lítillar uppbyggingar innviða á ferðapjónustustöðum og leiðum                                           |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðapjónustu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                            | Lítill uppbygging getur leitt til þess að ferðapjónustustaðir og leiðir verði fyrir skemmdum af völdum átroðnings. Það getur haft áhrif á viðhorf ferðamanna til skamms og langs tíma           | Áhersla á fáa tiltekna ferðapjónustustaði og leiðir býr til sterka segla, auðveldar markaðsstarf og laðar að ferðamenn til langs tíma lítið. Uppbyggðir ferðamannastaðir höfðar ekki endilega til náttúruferðamanna                                 | Áhersla á uppbyggingu ferðamannastaða og leiða er líkleg til að styrkja ferðapjónustu. Lítil uppbygging getur þó leitt til þess að ferðamannastaðir verði fyrir skemmdum af völdum átroðnings og það getur haft áhrif á viðhorf ferðamanna til skamms og langs tíma |

## Útivist

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                               | Núll-kostur                                                           | Áhersla á fáa tiltekna ferðaþjónustustaði og leiðir                                                                             | Áhersla á marga ferðaþjónustustaði og leiðir                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að heilbrigðu lífni og vellíðan fyrir alla frá vöggu til grafar</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?</li> </ul> | Stefnan stuðlar ekki að auknum möguleikum til útivistar og hreyfingar | Óbein jákvæð áhrif þar sem stefnan stuðlar að bættu aðgengi að útivistarsvæðum og sköpuð er aðstaða til útivistar og hreyfingar | Að einhverju marki óbein jákvæð áhrif þar sem stefnan stuðlar að bættu aðgengi að útivistarsvæðum |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?</li> </ul>                   | Stefnan stuðlar ekki að eflingu ferðamannastaða                       | Stefnan er að einhverju marki líkleg til að styðja markmiðið                                                                    | Stefnan er að einhverju marki líkleg til að styðja markmiðið                                      |

## Niðurstaða mats á valkostum um áherslur um uppbyggingu áfangastaða ferðamanna

| Matsþættir          | Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                  | Núll-kostur | Áhersla á fáa tiltekna ferðaþjónustu staði og leiðir | Áhersla á marga ferðaþjónustu staði og leiðir |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Samfélag            | Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun                                                                                                                                                                                                                | -           | ++                                                   | 0                                             |
|                     | Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?                                                                                                                                                                      | 0           | +                                                    | +                                             |
|                     | Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðslu aðferðir                                                                                                                                                                                                              | -           | +                                                    | -                                             |
| Náttúra og landslag | Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?                                                                                                                                                                                                              | -           | +                                                    | -                                             |
|                     | <b>Gripa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b>                                                                                                                                                                            | -           | +                                                    | -                                             |
|                     | Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?                                                                                                                                                                   | 0           | ++                                                   | +                                             |
|                     | <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b>                                                                                                                                                                                 | -           | ++                                                   | +                                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?                                                                                                                                                                         | -           | ++                                                   | -                                             |
|                     | <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi.</b> Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúrumínjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst? | -           | ++                                                   | -                                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróð land?                                                                                                                                                                | -           | ++                                                   | -                                             |
| Atvinna og þjónusta | Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur og fossa?                                                               | -           | ++                                                   | -                                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?                                                                                                                                                                             | -           | ++                                                   | -                                             |
|                     | <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b>                                                                                                                                                                                     | -           | ++                                                   | +                                             |
|                     | Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?                                                                                                                                                                                                              | -           | ++                                                   | +                                             |
|                     | Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?                                                                                                                                                                                        | 0           | +                                                    | 0                                             |
|                     | <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b>                                                                                                                                                                          | 0           | 0                                                    | 0                                             |
|                     | Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?                                                                                                                                                                                                   | 0           | 0                                                    | 0                                             |
|                     | <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b>                                                                                                                                                                                        | 0           | 0                                                    | 0                                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?                                                                                                                                                                    | 0           | 0                                                    | 0                                             |



|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |    |   |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----|---|
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum                                                                                                                                                             | - | +  | + |
|                                   | Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?                                                                                                                                                                                                                             | - | +  | + |
|                                   | Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?                                                                                                                                                                                                | - | +  | + |
| Menning                           | Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?                                                                                                                                                                                    | - | ++ | + |
|                                   | Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru o.fl.? | - | ++ | + |
|                                   | Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?                                                                                                                                                                      | - | ++ | - |
|                                   | Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?                                                                                                                                                                                                   | - | ++ | + |
| Útivist                           | Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggju til grafar                                                                                                                                                                                           | - | ++ | + |
|                                   | Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?                                                                                                                                                                                                          | - | ++ | + |
|                                   | Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?                                                                                                                                              | - | +  | + |

Núll-kostur hefur í heildina neikvæð áhrif á umhverfispætti til langs og skamms tíma litið. Ef ekki kemur til stefnumörkunar um uppbyggingu ferðaþjónustustaða og leiða er líklegt að viðnámsþol samfélagsins og samkeppnishæfni gagnvart öðrum svæðum versni og kostnaður við sorphirðu og umhirðu staða fari vaxandi. Núll-kosturinn er líklegur til að hafa neikvæð áhrif á náttúruna, einkum á viðkvæmum svæðum við ströndina sem njóta verndar samkvæmt lögum um vernd Breiðafjarðar. Núll-kostur hefur einnig neikvæð áhrif á ferðaþjónustu og ferðamenn þar sem ekki er brugðist við þeim áskorunum sem blasa við vegna vaxandi fjölda ferðamanna til framtíðar. Stefnan hefur neikvæð áhrif á fornleifar og eykur ekki möguleika til útivistar. Niðurstaða umhverfismats valkostsins sýnir mikla þörf fyrir stefnu um uppbyggingu aðstöðu fyrir ferðamenn til að bregðast við þeim áskorunum sem blasa við til framtíðar.

Valkostur um áherslu á fáa tiltekna ferðaþjónustustaði og leiðir, hefur heilt yfir mjög jákvæð eða jákvæð áhrif á umhverfispætti. Stefnan er líkleg til að hafa mjög jákvæð áhrif á ferðaþjónustu og ferðamenn og styrkja samkeppnisstöðu svæðisins gagnvart öðrum svæðum. Þar sem fókus er á fáa tiltekna staði og leiðir þá gefst tækifæri á að byggja svæðin vel upp, öll umhirða svæðanna verður auðveldari og áhrif á náttúru- og menningarminjar verða jákvæð. Stefnan sem valkosturinn felur í sér er í aðal atriðum í samræmi við stefnu sveitarfélagsins, gildandi svæðisskipulags og áfangastaðaáætlun. Í heildina er þessi valkostur, þ.e. að byggja upp fáa tiltekna staði og leiðir sem geta tekið við töluverðum fjölda ferðamanna, æskilegur með tilliti til umhverfisáhrifa. Á móti kemur þó að svokallaðir náttúruferðamenn eru síður líklegir til að sækja á fjölsóttu uppbyggða ferðamannastaði. Með þessari nálgun er hægt að byggja upp sterka segla í ferðaþjónustu á svæðinu sem styrkja samkeppnishæfnina og skapa störf í héraði. Jafnframt er álaginu létt af öðrum svæðum sem ekki hafa næga innviði.

Valkostur um áherslu á marga ferðaþjónustustaði og leiðir hefur heilt yfir bæði jákvæð og neikvæð áhrif á umhverfispætti. Það er ákveðinn ávinningur af því að byggja upp ferðaþjónustustaði og leiðir en þar sem um er að ræða marga staði, þá er hætt við að ekki verði byggðir upp æskilegir innviðir á hverjum stað og öll umhirða verður dýr og ekki er líklegt að um sé að ræða sterka segla. Vegna skorts á innviðum er hætta á að náttúru- og menningarminjar verði fyrir skemmdum af völdum álags af ferðamönnum. Í heildina er þessi valkostur ekki æskilegur með tilliti til umhverfisáhrifa, þ.e. að kröftunum er dreift um of og innviðir ferðaþjónustustaða og leiða geta ekki annað þeim straumi ferðamanna sem fer um svæðið.

### 3.3 Áherslur um uppbyggingu gistiaðstöðu

Í töflunum hér á eftir er sett fram umhverfismat valkosta um áherslur um uppbyggingu gistiaðstöðu og gistipjónustu.

#### Samfélag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                     | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                                                            | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?</li> </ul> | Stefnan er ólíkleg til að stuðla að þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum                                      | Stefna um uppbyggingu gistipjónustu er liður í að byggja upp sterka ferðapjónustu og styrkja samfélagið til framtíðar, þ.e. að styrkja stoðir atvinnulífs á svæðinu og skjóta stoðum undir nærþjónustu |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?</li> </ul>                                          | Dreifð gistipjónusta liggur ekki endilega vel við almenningssamgöngum eða þjónustu sem ferðamenn vilja sækja í göngufæri | Gistipjónusta í Búðardal liggur vel við almenningssamgöngum, auk þess sem öll þjónusta er í göngufæri innan þéttbýlisins                                                                               |
| <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?</li> </ul>                                        | Óveruleg áhrif                                                                                                           | Tækifæri til að nýta betur þá endurvinnsluferla sem eru til staðar                                                                                                                                     |

#### Náttúra og landslag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                                   | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?</li> </ul>                                                                              | Stefnan styður ekki að öllu leyti við stefnumörkun um sjálfbærar samgöngur                      | Stefnan styður við stefnumörkun um sjálfbærar samgöngur                                                                     |
| <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?</li> </ul>                                                                                         | Það getur verið flókið að stjórna allri losun vegna starfseminnar vegna dreifðrar gistipjónustu | Stefna með áherslu á uppbyggingu gistiaðstöðu í þéttbýli gefur kost á að halda betur utan um alla losun vegna starfseminnar |
| <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?</li> </ul> | Möguleg áhrif á svæðum við ströndina sem njóta verndar sbr. lög um verndun Breiðafjarðar        | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á svæði á náttúruminjasrá                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróið land?</li> </ul>                                                                                                                                                             | Möguleg áhrif á svæðum við ströndina sem hafa verið skilgreind sem mikilvæg fuglasvæði          | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á svæði sem skilgreind hafa verið sem mikilvæg fuglasvæði                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m<sup>2</sup>, sjávarfitjar og leirur og fossa?</li> </ul> | Möguleg áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga vegna framkvæmda í tengslum við uppbyggingu gistiaðstöðu í dreifbýli, svo sem í tengslum við vegagerð | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ámynd lands?</li> </ul>                                                                                                                          | Uppbygging gistiaðstöðu í dreifbýli er líkleg til að breyta ámynd lands, þó háð umfangi og aðlögun að þeirri byggð sem er fyrir. Áhrif á fágætar landslagsheildir eru ólíkleg | Uppbygging í Búðardal er líkleg til að falla að þeirri byggð sem fyrir er, en þó þarf að gæta að skala og umfangi bygginga |

## Atvinna og þjónusta

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                        | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                                                                                                                                                  | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?</li> </ul>                                        | Stefnan er að ákveðnu marki líkleg til að stuðla að atvinnuuppbyggingu á svæðinu, þ.e. til skamms tíma litið í tengslum við þá uppbyggingu sem verður og til langs tíma litið varanleg störf við ferðaþjónustu | Stefnan er líkleg til að stuðla að atvinnuuppbyggingu á svæðinu, þ.e. til skamms tíma litið í tengslum við uppbyggingu gistiaðstöðu og til langs tíma litið varanleg störf við ferðaþjónustu. Auk þess er stefnan líkleg til að styrkja aðra þjónustu í Búðardal |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?</li> </ul>                                                                                            | Stefnan er að ákveðnu marki líkleg til að stuðla að störfum í ferðaþjónustu                                                                                                                                    | Stefnan er líkleg til að stuðla að sjálfbærri ferðaþjónustu sem byggir á staðaranda og skapar störf til framtíðar                                                                                                                                                |
| <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?</li> </ul>                  | Stefna um dreifða gistipjónustu gefur takmarkað svigrúm til að nýta betur þá innviði sem eru til staðar, svo sem hitaveitu og hleðslustöðvar fyrir rafbíla                                                     | Uppbygging gistipjónustu í Búðardal veitir gott svigrúm til að nýta betur þá innviði sem eru til staðar, svo sem hitaveitu og hleðslustöðvar fyrir rafbíla                                                                                                       |
| <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?</li> </ul> | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                                                          | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á vatnsverndarsvæði                                                                                                                                                                                                            |

## Félags- og velferðarmál og öryggi

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                             | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                                                                                                                                                | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?</li> </ul> | Ferðaþjónustan stuðlar almennt að eflingu nærþjónustu en dreifð gistipjónusta stuðlar óverulega að eflingu nærþjónustu í Búðardal                                                                            | Stefnan er líkleg til að styrkja aðra þjónustu í Búðardal og fyrir allt svæðið                                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?</li> </ul>                                                                                   | Stefnan er almennt séð líkleg til að skjóta styrkari stoðum undir grunnþjónustu fyrir allt svæðið. Dreifð uppbygging gistiaðstöðu er ekki líkleg til að hafa í för með uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í Búðardal | Stefnan er líkleg til að skjóta styrkari stoðum undir grunnþjónustu fyrir allt svæðið. Auk þess er uppbygging gistiaðstöðu líkleg til að hafa í för með uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í Búðardal samfara fjölgun starfa í ferðaþjónustu |

|                                                                                                                                    |                                                                                                                   |                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?</li> </ul> | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á umferðaröryggi og hljóðvist, en þó háð staðsetningu uppbyggingar gístiaðstöðu | Ólíklegt er að stefnan hafi áhrif á umferðaröryggi og hljóðvist, en þó háð staðsetningu uppbyggingar gístiaðstöðu í Búðardal |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Menning

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                                                                   | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhættum?</li> </ul> | Dreifð uppbygging gístiaðstöðu er almennt séð líkleg til að falla vel að umhverfinu ef um er að ræða umfangslitla uppbyggingu   | Uppbygging í Búðardal er líkleg til að vera í sátt við bæjarumhverfið að því gefnu að gætt sé að skala og stærð bygginga                                                                                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?</li> </ul>                                                                                                                                                                                               | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram í öllu sveitarfélaginu en dreifð uppbygging getur valdið neikvæðum áhrifum á fornleifar | Ólíklegt er að stefnan hafi í för með sér áhrif á fornleifar í Búðardal miðað við fyrirbyggjandi upplýsingar                                                                                                                                                      |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                            | Stefnan er almennt séð líkleg til að hafa jákvæð áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu                                             | Uppbygging gístiaðstöðu í Búðardal er líkleg til að hafa jákvæð áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu sem byggir á sterkum staðaranda og jákvæðri upplifun af fjölbreyttri þjónustu og afþreyingu. Einnig stuðlar stefnan að eflingu ferðaþjónustu í heild á svæðinu |

## Útivist

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                | Núll-kostur/dreifð uppbygging                                                         | Beina stærri uppbyggingu í þéttbýlið                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vögg til grafar</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?</li> </ul> | Dreifð uppbygging hefur almennt séð í för með sér gott aðgengi að útivist í dreifbýli | Stefnan felur í sér aðgengi að þjónustu í göngufæri, opin svæði til útivistar og góða aðstöðu til íþróttaiðkunar í og við Búðardal |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?</li> </ul>                    | Óveruleg áhrif                                                                        | Stefnan er að einhverju marki líkleg til að styðja markmiðið                                                                       |

### Niðurstaða mats á valkostum um áherslur um uppbyggingu gistiaðstöðu

| Matsþættir                        | Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                        | Núll-kostur/<br>dreifð<br>uppbygging | Beina stærri<br>uppbyggingu í<br>þéttbýlið |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------------|
| Samfélag                          | Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun<br>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?                                                                                                                          | -                                    | ++                                         |
|                                   | Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?                                                                                                                                                               | -                                    | ++                                         |
|                                   | Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaðferðir<br>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?                                                                                                                                                                 | 0                                    | +                                          |
| Náttúra og landslag               | Gripa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra<br>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?                                                                                          | -                                    | +                                          |
|                                   | Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt<br>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?                                                                                                     | -                                    | +                                          |
|                                   | Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi. Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúruminjasrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?               | -                                    | 0                                          |
|                                   | Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróð land?                                                                                                                                                                      | -                                    | 0                                          |
|                                   | Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur og fossa?                                                                     | -                                    | 0                                          |
|                                   | Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?                                                                                                                                                                                   | -                                    | ++                                         |
| Atvinna og þjónusta               | Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla<br>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?                                                                                                                                              | +                                    | ++                                         |
|                                   | Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?                                                                                                                                                                                              | +                                    | ++                                         |
|                                   | Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði<br>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?                                                                                                                        | -                                    | ++                                         |
|                                   | Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess<br>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?                                                                                                       | 0                                    | 0                                          |
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagsþópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum<br>Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?                                                                                                                  | +                                    | ++                                         |
|                                   | Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?                                                                                                                                                                                                | +                                    | ++                                         |
|                                   | Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?                                                                                                                                                                                    | 0                                    | 0                                          |
| Menning                           | Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru o.fl.? | +                                    | ++                                         |
|                                   | Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?                                                                                                                                                                      | -                                    | ++                                         |
|                                   | Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?                                                                                                                                                                                                   | +                                    | ++                                         |
| Útivist                           | Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggju til grafar<br>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?                                                                                                                             | +                                    | ++                                         |
|                                   | Stuðlar stefnan að eflingu almenningssýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?                                                                                                                                              | 0                                    | +                                          |

Núll-kostur eða dreifð uppbygging gistiaðstöðu hefur í heildina neikvæð áhrif á samfélag og náttúrufar og landslag, bæði til langs og skamms tíma litið. Dreifð uppbygging er ekki líkleg til að nýta að fullu þá möguleika sem eru í ferðapjónustu fyrir samfélagið og þá sérstaklega þéttbýlið. Dreifð uppbygging er einnig líkleg til að breyta ásýnd lands í dreifbýlinu og starfseminni fylgir aukið álag á umhverfið og hætta er á að náttúru- og menningarminjar glatist. Almennt hefur uppbygging gistiaðstöðu jákvæð áhrif á atvinnulífið, ný störf verða til og aukinn fjöldi ferðamanna styrkir stoðir þjónustustarfsemi í Dalabyggð.

Stefna um að beina stærri uppbyggingu gistiaðstöðu í þéttbýlið hefur í heildina mjög jákvæð eða jákvæð áhrif á þá þætti sem voru til skoðunar. Stefnan er líkleg til að hafa mjög jákvæð áhrif á ferðapjónustu og ferðamenn og styrkja samkeppnisstöðu svæðisins gagnvart öðrum svæðum. Með því að beina stærri uppbyggingu gistiaðstöðu í Búðardal gefst tækifæri á að halda utan um ýmsa þætti sem varða losun frá starfseminni, frárennslis og áhrif á náttúru og menningarminjar. Einnig næst meiri ávinningur fyrir samfélagið í heild þar sem starfsemin styrkir stoðir þeirrar þjónustu sem er til staðar og til verða fjölbreytt heilsárs störf í þéttbýlinu. Eftir sem áður er gert ráð fyrir uppbyggingu gistiaðstöðu í dreifbýlinu, einkum í tengslum við starfsemi á bújörðum.

### 3.4 Vöxtur þéttbýlis og útfærsla þjóðvegjar í Búðardal

Í töflunum hér á eftir er sett fram umhverfismat valkosta um vöxt þéttbýlis og útfærsla þjóðvegjar í Búðardal og til samanburðar mat á núll-kosti.

#### Samfélag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                     | Núll-kostur                                                                                                                                               | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar                                                                                | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?</li> </ul> | Þörf er á að gera úrbætur í umhverfi Vesturbrautar, svo sem hvað varðar umferðaröryggi, hljóðvist og ásýnd                                                | Stefnan hefur í för með sér úrbætur, svo sem hvað varðar umferðaröryggi, hljóðvist og ásýnd                                                         | Stefnan hefur að hluta til í för með sér úrbætur, svo sem hvað varðar umferðaröryggi, hljóðvist og ásýnd                                                                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að vistvænum og heilsusamlegum samgöngum, hjólandi, gangandi eða almenningssamgöngum?</li> </ul>                                          | Stefnan er heilt yfir ekki líkleg til að stuðla að heilsusamlegum samgöngum vegna gegnumaksturs, umferðarhraða og ásýndar svæðisins umhverfis Vesturbraut | Stefnan er líkleg til að stuðla að heilsusamlegum samgöngum þar sem umferðarhraði er tekinn niður og allt land þéttbýlisins verður innan göngufæris | Stefnan er líkleg til að stuðla, að einhverju marki, að heilsusamlegum samgöngum þar sem gegnumakstri er létt af þéttbýlinu og megin þorri þéttbýlisins er í góðum göngutengslum |
| <b>Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluaf ferðir</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?</li> </ul>                                       | Óveruleg áhrif                                                                                                                                            | Óveruleg áhrif                                                                                                                                      | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                   |

#### Náttúra og landslag

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                     | Núll-kostur                                  | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar                                                                                       | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?</li> </ul> | Óveruleg áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda | Stefnan gerir ráð fyrir að nýtt land verði brotið undir nýja byggð. Framkvæmdin hefur í för með sér rask á jarðvegi sem veldur losun gróðurhúsalofttegunda | Stefnan gerir ráð fyrir að nýtt land verði brotið undir nýja byggð og nýjan veg í tengslum við færslu þjóðvegjar. Framkvæmdin hefur í för með sér rask á jarðvegi sem veldur losun gróðurhúsalofttegunda. Á móti kemur ávinningur af styttingu vegar vegna hjáleiðar |
| <b>Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbærnan hátt</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?</li> </ul>           | Óveruleg eða engin áhrif                     | Óveruleg eða engin áhrif                                                                                                                                   | Óveruleg eða engin áhrif                                                                                                                                                                                                                                             |



|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                      |                                                                                                  |                                                                                                                |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúruvinjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst?</li> </ul> | Engin áhrif                                                          | Ný byggð hefur ekki áhrif á svæði á náttúruvinjaskrá samkvæmt upplýsingum NÍ                     | Ný byggð og vegur hefur ekki áhrif á svæði á náttúruvinjaskrá samkvæmt upplýsingum NÍ                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróið land?</li> </ul>                                                                                                                                                              | Óveruleg áhrif                                                       | Ný byggð hefur áhrif á gróið land                                                                | Ný byggð og vegur hefur áhrif á gróið land                                                                     |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfítjar og leirur og fossa?</li> </ul>                                                              | Engin áhrif                                                          | Engin áhrif                                                                                      | Nýr vegur kann að raska lítt röskuðu votlendi samkvæmt upplýsingum NÍ                                          |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásjáð lands?</li> </ul>                                                                                                                                                                            | Þörf er á að gera úrbætur í umhverfi Vesturbrautar hvað varðar ásjáð | Úrbætur við Vesturbraut og ný byggð er líkleg til að bæta ásjáð þéttbýlisins, gera það vistlegra | Nýr vegur breytir ásjáð lands, en áhrifin fara að miklu leyti eftir útfærslu vegarins og aðlögun hans að landi |

### Atvinna og þjónusta

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                        | Núll-kostur                                                                                                                                                      | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásjáð vegar                                                                                                                                                                                                                                              | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?</li> </ul>                                        | Búðardalur er þjónustustaður á stóru svæði og líkur eru á að um Búðardal fari vaxandi fjöldi ferðamanna og að störf verði til í þjónustu í tengslum við það      | Stefna sem felur í sér úrbætur á Vesturbraut hvað varðar umferðaröryggi og ásjáð er líkleg til að styrkja stöðu Búðardals sem lykil þjónustustaðar á stóru svæði. Til langs tíma litið er slík stefna líkleg til að stuðla að atvinnuuppbyggingu á svæðinu og skjóta stöðum undir fjölbreytta þjónustu í Búðardal | Stefna sem felur í sér færslu vegar úr þéttbýlinu er líkleg til að veikja Búðardal sem þjónustustaðar til langs tíma litið. Á móti verða til tímabundin störf við vegaframkvæmdir                         |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?</li> </ul>                                                                                            | Búðardalur er þjónustustaður á stóru svæði og líkur eru á að um Búðardal fari vaxandi fjöldi ferðamanna og að störf verði til í ferðaþjónustu í tengslum við það | Stefna sem felur í sér úrbætur á Vesturbraut hvað varðar umferðaröryggi og ásjáð er líkleg til að styrkja stöðu ferðaþjónustu í Búðardal og líkur eru á að störf verði til í ferðaþjónustu til framtíðar                                                                                                          | Stefna sem felur í sér færslu vegar úr þéttbýlinu er líkleg til að veikja Búðardal sem ferðaþjónustustaðar til langs tíma litið þar sem líkur eru á að ferðamenn um Vestfjarðaveg stoppi síður í Búðardal |
| <b>Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?</li> </ul>                  | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                   | Óveruleg áhrif                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Að einhverju marki er um að ræða styttingu á vegalengdum fyrir þá sem fara um Vestfjarðaveg                                                                                                               |
| <b>Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?</li> </ul> | Stefnan hefur ekki áhrif á vatnsverndarsvæði samkvæmt gildandi aðalskipulagi                                                                                     | Stefnan hefur ekki áhrif á vatnsverndarsvæði samkvæmt gildandi aðalskipulagi                                                                                                                                                                                                                                      | Stefnan er ekki líkleg til að hafa áhrif á vatnsverndarsvæði samkvæmt gildandi aðalskipulagi, en er þó háð útfærslu vegarins                                                                              |

## Félags- og velferðarmál og öryggi

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                             | Núll-kostur                                                                                                                                                                                                        | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar                                                                                                     | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagshópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu nærbjónustu?</li> </ul> | Búðardalur er þjónustustaður á stóru svæði og líkur eru á að nærbjónusta eflist að einhverju marki, m.a. vegna þess að um Búðardal fari vaxandi fjöldi ferðamanna og að þjónustustörf verði til í tengslum við það | Líkur eru á að stefnan stuðli að eflingu nærbjónustu í Búðardal í góðum göngutengslum innan þéttbýlisins í Búðardal                                                      | Líkur eru á að færsla Vestfjarðarveggar veiki forsendur fyrir margskonar nærbjónustu í Búðardal                                                                                                                                                   |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?</li> </ul>                                                                                   | Í núverandi aðalskipulagi er svigrúm til uppbyggingar húsnæðis til næstu framtíðar                                                                                                                                 | Stefnan gerir ráð fyrir þróun þéttbýlis til framtíðar, sem m.a. felur í sér uppbyggingu húsnæðis                                                                         | Stefnan gerir ráð fyrir þróun þéttbýlis til framtíðar, sem m.a. felur í sér uppbyggingu húsnæðis                                                                                                                                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?</li> </ul>                                                                       | Stefnan tekur ekki á umferðarhraða og hljóðvist við Vesturbraut                                                                                                                                                    | Stefnan felur í sér aðgerðir sem eru líklegar til að lækka umferðarhraða á Vesturbraut í gegnum Búðardal. Slíkar aðgerðir hafajákvæð áhrif á umferðaröryggi og hljóðvist | Hjáleið um Búðardal felur í sér að umferð um þéttbýlið minnkar en ekki er endilega gripið til aðgerða til lækkunar á umferðarhraða um Vesturbraut. Minni umferð stuðlar að einhverju marki að auknu umferðaröryggi og bættri hljóðvist í Búðardal |

## Menning

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Núll-kostur                                                                                                                                                       | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar                                         | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru, landslagi og staðhátum?</li> </ul> | Þörf á úrbótum á umhverfi Vesturbrautar hvað varðar ásýnd                                                                                                         | Ný byggð er líkleg til að bæta ásýnd þéttbýlisins, gera það vistlegra og bæta yfirbragð byggðarinnar í heild | Ný byggð er líkleg til að bæta ásýnd þéttbýlisins, gera það vistlegra og bæta yfirbragð byggðarinnar í heild                                                                                                                                                        |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?</li> </ul>                                                                                                                                                                                              | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram í öllu sveitarfélaginu en leiða má líkur að stefnan hafi óveruleg áhrif á fornleifar miðað við fyrirliggjandi upplýsingar | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram og áhrif á fornleifar eru óljós                                      | Fornleifaskráning hefur ekki farið fram og áhrif á fornleifar eru óljós                                                                                                                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                           | Stefnan mun hafa neikvæð áhrif á ásýnd Vesturbrautar og umferðarhraði hefur líklega neikvæð áhrif á viðhorf ferðamanna                                            | Stefnan er líkleg til að hafa verulega jákvæð áhrif á viðhorf ferðamanna til staðarins                       | Stefnan felur í sér að Búðardalur er ekki eins aðgengilegur fyrir ferðamenn til langs tíma litið og líkur eru á að hluti þeirra sem fara um svæðið hafi ekki viðkomu í Búðardal. Neikvæð áhrif á ferðamenn á framkvæmdatímanum þegar hjáleidin verður í uppbyggingu |

## Útivist

| Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                 | Núll-kostur                                                                                                        | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar                                                                                           | Vöxtur til austurs og hjáleið                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggu til grafar</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?</li> </ul> | Stefnan mun hafa neikvæð áhrif á ásýnd Vesturbrautar og umferðarhraði hefur neikvæð áhrif á gönguhæfi byggðarinnar | Stefnan felur í sér aðgerðir sem eru líklegar til að lækka umferðarhraða á Vesturbraut og bætta ásýnd götunnar. Það mun stuðla að auknu gönguhæfi byggðarinnar | Stefnan felur m.a. í sér aðgerðir til að létta á umferð um þéttbýlið og það er að einhverju marki líklegt að auka gönguhæfi byggðarinnar |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?</li> </ul>                     | Þörf er á að styrkja gróður á og við almenningsrými við Vesturbraut                                                | Stefnan felur í sér að styrkja gróður í umhverfi núverandi Vesturbrautar                                                                                       | Óveruleg áhrif                                                                                                                           |

## Niðurstaða mats á valkostum um vöxt þéttbýlis og útfærsla þjóðvegur í Búðardal

| Matsþættir          | Umhverfisviðmið/matsspurning                                                                                                                                                                                                                           | Núll-kostur | Vöxtur út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd vegar | Vöxtur til austurs og hjáleið |
|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|----------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| Samfélag            | Byggja viðnámsþolna innviði og styðja nýsköpun                                                                                                                                                                                                         | -           | +                                                                    | +                             |
|                     | Stuðlar stefnan að sterkari innviðum og þoli gagnvart samfélags- og umhverfisbreytingum?                                                                                                                                                               | -           | ++                                                                   | +                             |
|                     | Tryggja sjálfbæra neyslu og framleiðsluáðferðir                                                                                                                                                                                                        | 0           | 0                                                                    | 0                             |
| Náttúra og landslag | Stuðlar stefnan að endurvinnslu og endurnýtingu?                                                                                                                                                                                                       | 0           | 0                                                                    | 0                             |
|                     | Grípa til aðgerða til að berjast gegn loftslagsbreytingum og áhrifum þeirra                                                                                                                                                                            | 0           | -                                                                    | --                            |
|                     | Veldur stefnan aukinni losun gróðurhúsalofttegunda? Er unnið að bindingu bindingu kolefnis?                                                                                                                                                            | 0           | 0                                                                    | 0                             |
|                     | Varðveita umhverfi hafsins og auðlindir þess og nýta á sjálfbæran hátt                                                                                                                                                                                 | 0           | 0                                                                    | 0                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á vistkerfi haf- og strandsvæða, svo sem með losun eða efnistöku?                                                                                                                                                                  | 0           | 0                                                                    | 0                             |
|                     | Vernda, endurheimta og styðja sjálfbæra nýtingu vistkerfa á landi. Hefur stefnan áhrif á svæði á náttúrumínjaskrá, þ.e. friðlýst svæði, fólkvanga og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst en Alþingi hefur ákveðið að skuli friðlýst? | 0           | 0                                                                    | 0                             |
|                     | Hefur stefnan áhrif á lykil vistkerfi, svo sem mikilvæg fuglasvæði, Ramsarsvæði eða gróð land?                                                                                                                                                         | 0           | -                                                                    | --                            |
|                     | Hefur stefnan áhrif á svæði sem njóta verndar skv. 61. gr. náttúruverndarlaga, svo sem birkiskóga, mýrar og flóa stærri en 2 ha, stöðuvötn stærri en 1.000 m², sjávarfitjar og leirur og fossa?                                                        | -           | -                                                                    | --                            |
|                     | Hefur stefnan áhrif á og raskar fágætum landslagsheildum eða breytir ásýnd lands?                                                                                                                                                                      | -           | +                                                                    | -                             |

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |    |    |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----|----|
| Atvinna og þjónusta               | Stuðla að sjálfbærum hagvexti og góðum atvinnutækifærum fyrir alla<br>Stuðlar stefnan að atvinnuuppbyggingu á svæðinu?                                                                                                                                              | + | ++ | -- |
|                                   | Stuðlar stefnan að sjálfbærri ferðaþjónustu sem skapar störf í héraði?                                                                                                                                                                                              | + | ++ | -- |
|                                   | Tryggja aðgengi allra að áreiðanlegri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði<br>Stuðlar stefnan að orkusparnaði, orkunýtni eða orkuskiptum?                                                                                                                        | 0 | 0  | +  |
|                                   | Tryggja aðgengi allra að hreinu vatni og sjálfbæra nýtingu þess<br>Hefur stefnan áhrif á eða raskar vatnsverndarsvæðum (brunnsvæði, grannsvæði og fjarsvæði)?                                                                                                       | 0 | 0  | 0  |
| Félags- og velferðarmál og öryggi | Borgir og bæir umfaðmi alla þjóðfélagsþópa, séu örugg og sjálfbær og með viðnámsþol gagnvart breytingum<br>Stuðlar stefnan að eflingu nærþjónustu?                                                                                                                  | + | ++ | -  |
|                                   | Stuðlar stefnan að uppbyggingu húsnæðis og grunnþjónustu fyrir alla?                                                                                                                                                                                                | + | ++ | ++ |
|                                   | Stuðlar stefnan að auknum gæðum byggðar hvað varðar umferðaröryggi og hljóðvist?                                                                                                                                                                                    | - | ++ | +  |
| Menning                           | Stuðla að verndun og varðveislu sérstæðrar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi. Styður stefnan markmið um að staðsetning og hönnun nýrra mannvirkja taki mið af mælikvarða byggðar, bæjarmynd, byggingarhefðum, náttúru o.fl.? | - | ++ | ++ |
|                                   | Hefur stefnan í för með sér röskun á fornleifum eða svæðum þar sem eru merkar menningarminjar?                                                                                                                                                                      |   | ?  | ?  |
|                                   | Er stefnan líkleg til að hafa áhrif á ferðamenn og ferðaþjónustu?                                                                                                                                                                                                   | - | ++ | -- |
| Útivist                           | Stuðla að heilbrigðu líferni og vellíðan fyrir alla frá vöggu til grafar<br>Stuðlar stefnan að möguleikum til útivistar og hreyfingar?                                                                                                                              | - | ++ | +  |
|                                   | Stuðlar stefnan að eflingu almenningsrýma, svo sem með tilliti til aðstöðu, gróðurs og fjölbreyttra nýtingarmöguleika?                                                                                                                                              | - | ++ | 0  |

Núll-kostur hefur í heildina neikvæð áhrif á samfélagslega þætti þar sem augljós þörf er á úrbótum á umhverfi Vesturbrautar, svo sem hvað varðar umferðaröryggi, hljóðvist og ásýnd. Óveruleg áhrif eru talin verða á náttúrufarslega þætti, svo sem náttúru- og menningarminjar en nauðsynlegt er að styrkja gróður á miðsvæði í þéttbýlinu. Búðardalur er þjónustustaður á stóru svæði og líkur eru á að nærþjónusta eflist að einhverju marki, m.a. vegna aukinnar umferðar um Búðardal og vaxandi fjölda ferðamanna og að störf verði til í þjónustu í tengslum við það. Í núverandi aðalskipulagi er svigrúm til uppbyggingar húsnæðis til næstu framtíðar.

Stefna um vöxt þéttbýlisins út frá Vesturbraut og úrbætur á umferðaröryggi og ásýnd þjóðvegarins hafa heilt yfir mjög jákvæð eða jákvæð áhrif á umhverfisþætti. Stefnan er þó líkleg til að hafa neikvæð áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda þar sem grónu landi verður raskað og nýtt land tekið undir byggð. Fornleifaskráning hefur ekki farið fram og áhrif á fornleifar eru óljós. Valkosturinn er líklegur til að stuðla að auknum gæðum byggðarinnar. Stefnan felur í sér aðgerðir sem eru líklegar til að stuðla að lækun umferðarhraða á Vesturbraut og jákvæð áhrif á ásýnd götunnar. Stefnan mun styrkja gróður við núverandi Vesturbraut. Það mun stuðla að auknu gönguhæfi byggðarinnar og heilsusamlegum samgöngum þar sem umferðarhraði er tekinn niður og allt land þéttbýlisins verður innan göngufæris. Líkur eru á að samkeppnishæfni svæðisins styrkist og að Búðardalur eflist sem miðstöð þjónustu og sem viðkomustaður ferðamanna með tilheyrandi nýjum störfum í héraðinu. Í heildina er þessi valkostur æskilegur með tilliti til umhverfisáhrifa, þ.e. hann skapar þéttbýlinu þróunarmöguleika út frá Vesturbraut og úrbætur verða á umferðaröryggi og ásýnd vegarins.

Stefna um vöxt þéttbýlisins til austurs og hjáleið um Búðardal er talin hafa neikvæð áhrif á náttúrufarslega þætti, einkum vegna þess að grónu landi verður raskað og nýtt land tekið undir byggð og nýjan veg (hjáleið). Fornleifaskráning hefur ekki farið fram og áhrif á fornleifar eru óljós. Að einhverju marki verða úrbætur á umferðaröryggi þar sem hjáleið um Búðardal felur í sér að umferð um þéttbýlið minnkar en ekki er endilega gripið til aðgerða til lækkunar á umferðarhraða um Vesturbraut. Minni umferð í þéttbýlinu stuðlar að einhverju marki að auknu umferðaröryggi og bættri hljóðvist í Búðardal, en ólíklegt er að gerðar verði úrbætur á ásýnd Vesturbrautar. Verulega neikvæð áhrif eru af færslu vegarins á atvinnulíf, þ.e. færsla þjóðvegarins úr þéttbýlinu er líkleg til að veikja Búðardal sem þjónustustaðar til langs tíma litið þar sem líkur eru á að ferðamenn um Vestfjarðaveg stoppi síður í Búðardal. Á móti verða til tímabundin störf við vegaframkvæmdir.

## 4 Áhrif aðalskipulagsins og eftirfylgni

Í kaflanum er umhverfismat á stefnu aðalskipulagsins í heild, greining á samlegðaráhrifum og eftirfylgni og vöktun.

### 4.1 Umhverfisáhrif aðalskipulagsins í heild

Metin eru helstu áhrif stefnunnar í megin viðfangsefnum aðalskipulagsins á helstu matsþætti. Í lok hvers stefnukafla í greinargerð aðalskipulagsins er samantekt á þeim umhverfisáhrifum sem metin eru í meðfylgjandi töflu (Tafla 4.1).

**Tafla 4.1 Heildaráhrif stefnu aðalskipulagsins.**

|                     |                               | Matsþættir |                     |                     |                                   |         |         |
|---------------------|-------------------------------|------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------|---------|---------|
|                     | Markmið/stefna                | Samfélag   | Náttúra og landslag | Atvinna og þjónusta | Félags- og velferðarmál og öryggi | Menning | Útivist |
| Náttúra og landslag | Náttúruvá og öryggi           | ++         | ++                  | 0                   | +                                 | +       | 0       |
|                     | Lífriki og landslag           | +          | ++                  | 0                   | 0                                 | +       | ++      |
|                     | Auðlindir                     | ++         | ++                  | ++                  | 0                                 | 0       | 0       |
|                     | Menningar- og búsetuminjar    | +          | ++                  | ++                  | 0                                 | ++      | ++      |
|                     | Hverfisvernd                  | ++         | ++                  | ++                  | 0                                 | ++      | ++      |
|                     | Óbyggð svæði                  | +          | ++                  | +                   | 0                                 | ++      | ++      |
| Samfélag            | Byggð                         | ++         | 0                   | +                   | ++                                | ++      | 0       |
|                     | Landbúnaður                   | +          | +                   | ++                  | 0                                 | ?       | ++      |
|                     | Afþreyingar- og ferðaþjónusta | ++         | ++                  | +                   | +                                 | ++      | ++      |
|                     | Verslun og önnur þjónusta     | ++         | 0                   | ++                  | ++                                | 0       | +       |
|                     | Iðnaðar- og athafnasvæði      | ++         | -                   | ++                  | +                                 | -       | 0       |
|                     | Hafnarsvæði                   | +          | +                   | ++                  | 0                                 | +       | +       |
|                     | Úrgangur                      | ++         | ++                  | 0                   | +                                 | 0       | 0       |
|                     | Efnistaka og vinnsla          | +          | ++                  | +                   | 0                                 | ++      | +       |

|          |                                    | Matsþættir |                     |                     |                                   |         |         |
|----------|------------------------------------|------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------|---------|---------|
|          | Markmið/stefna                     | Samfélag   | Náttúra og landslag | Atvinna og þjónusta | Félags- og velferðarmál og öryggi | Menning | Útivist |
|          | Varúðarsvæði                       | +          | 0                   | 0                   | ++                                | 0       | +       |
|          | Skólar og íþróttahús               | ++         | 0                   | +                   | ++                                | +       | ++      |
|          | Menning                            | ++         | 0                   | ++                  | ++                                | ++      | 0       |
|          | Félags- og heilbrigðismál          | ++         | 0                   | ++                  | ++                                | 0       | ++      |
|          | Skipulag byggðar og lífsgæði fólks | ++         | 0                   | 0                   | ++                                | +       | ++      |
|          | Útivist, íþróttir og opinn svæði   | +          | 0                   | 0                   | ++                                | +       | ++      |
| Innviðir | Veitur                             | ++         | ++                  | ++                  | +                                 | +       | 0       |
|          | Fjarskipti                         | ++         | 0                   | ++                  | ++                                | 0       | 0       |
|          | Göngu- og hjólaleiðir              | ++         | +                   | +                   | ++                                | -       | ++      |
|          | Reiðleiðir                         | +          | 0                   | ++                  | 0                                 | 0       | ++      |
|          | Vegir og gatnakerfi                | ++         | -                   | ++                  | ++                                | ?       | 0       |
|          | Flugvöllir                         | +          | 0                   | +                   | +                                 | 0       | 0       |
|          | Almenningssamgöngur                | ++         | ++                  | ++                  | ++                                | 0       | 0       |

## 4.2 Stakar framkvæmdir

Útfærist síðar.

## 4.3 Samlegðaráhrif

Útfærist síðar.

#### **4.4 Eftirfylgni og vöktun**

Fjallað er um eftirfylgni og vöktun í 1. kafla greinargerðarinnar





## Heimildir

Mennta- og menningarmálaráðuneyti. 2014. Menningarstefna í mannvirkjagerð: Stefna íslenskra stjórnvalda í byggingarlist. Sótt 11. maí 2021 af <https://www.stjornarradid.is/>

Skipulagsstofnun. 2016. Landsskipulagsstefna 2015–2026 ásamt greinargerð. Sótt 11. maí 2021 af <http://www.landsskipulag.is/>

Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana. Sótt 11. maí 2021 af <http://www.skipulag.is/media/pdf-skjol/aaetlanamat.pdf>

Stjórnarráð Íslands. 2021. Heimsmarkmiðin. Forgangsmarkmið ríkisstjórnarinnar. Sótt 11. maí 2021 af <https://www.stjornarradid.is/>

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið. 2020. Aðgerðaáætlun í loftslagsmálum, 2. Útgáfa. Aðgerðir íslenskra stjórnvalda til að stuðla að samdrætti í losun gróðurhúsalofttegunda til 2030 Sótt 10. maí 2021 af <https://www.stjornarradid.is/>